

P Á L Y Á Z A T I P E L H I V Á S

A Művelődésügyi Minisztérium Könyvtárosztálya az 1965. évre könyvtártudományi pályázatot hirdet. A pályázat nyilvános. Pályázni az alábbi, "A könyvtártudományi kutatások 1963/65. évi programjából" /megjelent: Könyvtári Figyelő. 1962. 9-10.sz./ kiemelt témákról készített tanulmánnyal lehet:

I. A szocialista könyv- és könyvtári kultúra társadalmi összefüggései közül

- egy üzem vagy egy település olvasási viszonyai rétegek, ill. életkorok szerint,
- a bejáró munkások egy csoportjának /egy üzembe járók, ill. egy településről bejárók/ olvasási viszonyai,
- a 14-18 éves, nem továbbtanuló ifjúság olvasási kulturája és annak gyökerei. /1.12/

II. A települési és népesedési viszonyok alakulásának hatása az irodalommal való ellátás szervezetére. A könyvtári ellátás fejlesztésének szükségletei és lehetőségei az országos regionális fejlesztéssel kapcsolatban egy kiválasztott városban vagy megyében, a területi fejlesztés keretein belül. /1.211/

III. A könyvtári munka gazdaságossága: költség- és időelemzések. Egyes hagyományos munkafolyamatok racionalizálása /pl. a feldolgozás, gyarapítás, munkaszervezet gazdasági vonatkozásai és vizsgálati metodika kidolgozása/, ill. elhagyása lehetőségének megvizsgálása központi szolgáltatások bevezetése, létesítése esetén. /2.13/

IV. A könyvtári munka szerepe a felnőttek iskolarendszerű oktatásban, vagy a felnőttek iskolán kívüli művelődésében. /3.221/

V. A mezőgazdasági termelésnek vagy kutatásnak a tudományos és szakkönyvtárak részéről adandó könyvtári és dokumentációs szolgáltatások hatékonyságának fokozása a következő ötéves tervben. /4.42/

VI. A tájékoztatás különböző formái és lehetőségei az ipari dolgozók különböző rétegei körében. /4.43/

VII. A visszakeresés problémái és lehetőségei a hazai könyvtári anyag- és adatszolgáltatásban. /4.441/

/Az egyes pályatételek után zárójelben levő számok az 1963/65. évi kutatási program megfelelő tételére utalnak. Az ott szereplő szöveg az esetek többségében némileg megváltozott, a téma megfogalmazása konkrétabbá vált./

A pályázatok benyújtásának határideje 1965. szeptember 30.

A pályamunkákat j e l l e g é v e l a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtárosztályára /Budapest, V. Szalay u.10-14./ kell eljuttatni. A pályázatok elbírálását az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács Könyvtártudományi és Kiadványi Szakbizottsága végzi.

Pályadíjak: I. díj: 5000 Ft, II. díj: 3000 Ft, III. díj: 2000 Ft. A Szakbizottság a beküldött pályamunkák számától és értékétől függően több első, második vagy harmadik díjat is odaítélhet. Közlés esetén a munka szerzője szerzői tiszteletdíjban részesül.

!!!

A Csepel Autógyár felhívása

A Csepel Autógyár Műszaki Könyvtára kéri a hálózat könyvtárait, hogy amennyiben tudják nélkülözni az

"Elektrotechnika" 47. évfolyamának /1954/ 1 és
50. évfolyamának /1957/ 1 és 2, valamint a
"Villamosság" 1958. évi 10, 11. és 12. számait,

legyenek segítségére folyóiratállománya kiegészítésében.

!!!

A Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárában rendezett alapfoku könyvtárosi szakképzésen résztvevő 15 tanszéki és technikai könyvtáros 4,8 átlageredménnyel vizsgázott. Az 1960 óta évenként megtartott tanfolyamokon eddig közel 200 részfoglalkozású könyvtáros szerzett alapfoku bizonyítványt.

!!!

Tíz személyből álló csehszlovák könyvtáros csoport látogatta meg a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárát. A Prágából, Brünnből, Ostravából, Kassáról és Pozsonyból érkezett műszaki könyvtárosokat elsősorban a nem hagyományos dokumentumok /mikrofilm, szabadalom, szabvány, prospektusok stb./ kezelése és nyilvántartása, továbbá az egyetemi jegyzetek Hollerith gépi adatfeldolgozással készített kötet-katalógusai érdekelték, de tetszéssel szemlélték a könyvtár olvasószolgálatának és egyéb osztályainak munkáját.

!!!

Megjelent a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának 1965. évi kiadványa a "Műszaki Egyetemi Könyvtáros" 1.száma. Steiner József bevezetőként felszabadulásunk 20. évfordulóját méltatta, Kéki Béla, Podor Zsolt, dr.Móra László, L.Mesterházi-N.Márta, Végh Ferenc, Tóth Imre Béláné, dr.Derzsi Gyuláné, Lay Béláné, Rohla Mártonné és Csokány Sándorné értékes cikkeikkel, tanulmányaikkal gazdagították a kiadványt.

! !

Az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően az OMKDK a BNV pavilonnal kapcsolatban két sajtótájékoztatót tartott, egyet május 17-én a vásár megnyitása előtt, az OMKDK székházában, egyet pedig május 27-én a Nemzetközi Vásáron felállított pavilonban. Az első sajtótájékoztatót Kiss Árpád elvtárs, az OMFB elnöke tartotta; azon mintegy 100 fő vett részt: újságírók, társintézmények vezetői stb. A tájékoztatón minden résztvevő megkapta az OMKDK 5.sz. "Sajtótájékoztató"-ját, amely tartalmazta a kiállítás mondanivalóját, célkitűzéseit és a vásárra megszervezett előadássorozatot. A második sajtótájékoztatót a vásár területén Zentai Béla elvtárs főosztályvezető, az OMFB tagja tartotta. A tájékoztatón 135 fő vett részt: újságírók, társintézmények vezetői és a velük kapcsolatban álló műszaki intézmények kiküldöttjei. A részletes beszámolót következő számunk ismerteti.

! !

A KGM Műszaki Tudományos Tájékoztató Intézete az idén is résztvett a BNV-n, ahol a műszaki-tudományos tájékoztatás operatív tevékenységét mutatta be a szakembereknek. Fóti István, az intézet igazgatója sajtótájékoztatón mondotta el, hogy az idén ujdonságként lyukkártyás gépi válogatással adnak az érdeklődőknek tájékoztatást a BNV-n kiállított, a kohó- és gépipart érintő hazai és külföldi gyártmányok kiállítási helyéről, műszaki jellemzőiről. A sajtót arról is tájékoztatta, hogy az intézet augusztustól kezdve új dokumentációs szolgáltatásként referáló kartonokat ad ki a hazai kohó- és gépipari vonatkozású kutatási jelentésekről, egyetemi disszertációkról, kandidátusi és doktori értekezésekről, gyártmányfejlesztési eredményekről és tanulmányuti jelentésekről. Azonkívül az intézet filmsztálya évente átlagosan 10-15 filmet készít. Az előállított filmek a kohó- és gépipar műszaki fejlesztését érintő korszerű technológiák széles körű elterjesztésére, a KGM legjelentősebb korszerű gyártmányainak propagálására és az üzemi balesetek elleni védekezés oktatására szolgálnak.

! !

A prágai Állami Műszaki Könyvtár először elméletileg kidolgozta, majd gyakorlatilag is kipróbálta a folyóiratok összeállítását ARITMA T 320 jelű tabelátorral az olvasók érdeklődésének megfelelő ábécé-sorrendben. Ennek kapcsán ellenőrizték, hogy a lyukkártyarendszer a könyvtári munkában használható-e. Kezdetben igen nagy nehézségeket kellett legyőzni. A folyóiratok különböző szempontok szerinti összeállításánál számokkal kifejezhető feladatokról volt szó, a számítógépek azonban ilyen feladatok ellátásától idegenkednek, különös tekintettel az idegen nyelvek betűrendjére. A lyukasított kártyák gyűjteményét a tabelátoron való leírás után a megbízóval ellenőriztetik. A feldolgozásnak ez a momentuma igen lényeges. Megállapították, hogy az ilyen munkák mind a könyvtárak, mind az intézmények számára igen előnyösek, azonban a számítógépeken megfelelően szakképzett dolgozókat kell erre a munkára beállítani. Nagy gondot kell fordítani a lyukkártyák anyagának minőségére is. A jelenlegi nehézségek átmenetinek tekinthetők. /Alexovics/

! !

Az Egyesült Államokban a National Science Foundation tanulmányozza, hogyan lehetne létrehozni egységes központot, melynek feladata a szövegeknek gépi nyelvű, elektronikus számítógéppel végzett feldolgozás céljaira alkalmas formában történő rögzítése lenne. A központ keretében kutatócsoport működne, mely a gépi fordítással, gépi kivonatolással, alkalmazott nyelvészettel, stb. foglalkozna. A kutatócsoportok eddig teljesen függetlenül dolgoztak, és a szövegeknek csupán kis részét tették át gépi nyelvre, és terjesztette maga az NSF. Az elkövetkező két évben 7 csoport összesen kb. 10 millió szó feldolgozását tervezi a létesítendő NSF központ keretein belül. A központ feladatai között szerepel, hogy elektronikus számítógép segítségével átkódoljon szükség esetén különböző típusú lyukszalagokat. Erre a célra CDC 160 A közepes teljesítményű számítógépet kívánnak felhasználni. /Belső memória 8000 számítógépszó kapacitású ferritmagos egység./ A központot alfa-numerikus optikai olvasóberendezéssel is fel kívánják szerelni.

! !

Az Egyesült Államokban a Regiscope Co. forgalomba hozta a Regiscope Rapid elnevezésű berendezést, amely a korábbi Regiscope tökéletesített változata, és a könyvkölcsönzéssel kapcsolatos műveletek fotoellenőrzésére használják. A berendezést nyilvántartókartonok nyomtatására szolgáló egységgel kapcsolták össze.

! !

Az Egyesült Államok két legnagyobb fordítóközpontja a washingtoni Kereskedelmi Minisztérium tájékoztatási osztálya és a Műszaki Könyvtárak Szövetségének /SLA/ fordító központja. Az elsőnek állománya 95 000 fordítás, melyek közül 77 000 teljes, és havonta 1600 fordítással bővül. A második állománya 90 000 fordítás, s havonta 400-500 fordítást kap, melyek 60 %-a orosz nyelvről, 16 %-a németről és 8 %-a franciáról készül.

Az USA-ban 1962-ben 215 000 tudományos munkatársat tartottak nyilván, akiknek több mint 75 %-a legalább egy idegen nyelven tudott. A felmérés alapján megállapították, hogy 48 %-uk tud németül, 39 %-uk franciául, 5,5 %-uk oroszul, 1, 1 %-uk japánul és 0,6 %-uk kínaiul. A fordítások díja 1000 szavanként 15-30 dollár német és francia nyelvről történő fordításnál, és 40-50 dollár japán vagy kínai eredeti esetében.

!!!

M.M.Dubinyon szovjet vegyészakadémikus már régebben javasolta egy olyan központi archívum létesítését, ahol minden anyagot mikrofilmen tárolnának. Ez természetesen csak speciális elektronikus gépek segítségével lehetséges. A Magyar Tudományos Akadémia mikrofilm-tára hatezer művet tartalmazó, több mint egymillió felvételt őriz, a hozzátartozó fotolaboratórium az ország egyik legsokoldalubb dokumentációs fotoműhelye. A következő években a magyar könyvtárakban több százezer régi könyvet, kéziratot és hirlapkötetet vesznek mikrofilmre. A felvételek csak 15-20-szoros nagyítású olvasókészülékkel olvashatók, de a mikrofilmek alkalmasak fotonagyítások előállítására is.

!!!

A japán nyelvű Gendai no Toshokan /Modern Könyvtár/ című folyóirat 1964. 6.számában "Magyar könyvtárak szervezete" címmel cikk jelent meg.

!!!

Tudományos és technikai világgönyvtár épült Hannoverben, ahol a keleti és nyugati országok publikációi mind helyet kapnak. Az egymillió kötet befogadóképességű könyvtár mikrofilmre veszi fel a lefordított műveket.

!!!

A "Novie Knigi" 1965. évi 21. számában közölt előzetes tájékoztató szerint a szovjet Szabvány-Kiadó /Izdatel'stvo sztandartov/ gondozásában 1965. és 1968. között folyamatosan kiadásra kerül az

"Ukazatel' inosztrannüh sztandartov" /Külföldi szabványok mutatója/

c. kiadvány, 20 kötetben. A szakterületek szerint csoportosított kötetek a későbbiek folyamán rendszeresen kiegészítésre kerülnek. Az alapkötetek és a kiegészítések forrása egyaránt a "Szabványok és műszaki feltételek össz-szövetségi tájékoztató bázisának" állományában található, ill. oda beérkező külföldi szabványok cimanyaga. Az egyenként mintegy 15-20 kiadói iv terjedelmű kötetek előreláthatólag 1 rubeles áron, a kiegészítések pedig 30 kopekes áron rendelhetők meg a Novie Knigi 1965. évi 24. számában közöltek alapján.

! ! !

Megalakult a francia szakkönyvtárak és dokumentációs központok dolgozóinak egyesülete: ADBS /Association française des documentalistes et bibliothécaires spécialisés/.

/Bibliographie Documentation Terminologie, 1965. 2. sz. 45. p./

! ! !

Megjelent a francia sajtó repertóriumának 3. kiadása, mely az 1963 óta bekövetkezett változásokat és új kiadványokat, valamint a francia könyvtárakban és dokumentációs szervezetekben megtalálható külföldi folyóiratok új jegyzékét ismerteti.

/Bibliographie Documentation Terminologie, 1965. 2. sz. 45. p./

! ! !

A British Standards Institution kiadta az ETO elektrotechnika szakának revidált változatát. A 67 oldalas kiadványban 15 oldal index. A BSI egyéb kiadványai: "Abridged English Edition of the Universal Decimal Classification" és "Guide to the Universal Decimal Classification."

/Bibliographie Documentation Terminologie, 1965. 2. sz. 64. p./

! ! !

A claytoni /Ausztrália/ egyetemen 1965-től tanszéket kapott a tudományos tájékoztatás.

/Bibliographie Documentation Terminologie, 1965. 2. sz. 64. p./

! ! !

A madridi "Dirección General de Archivos y Bibliotecas" 3 éves tanfolyamokat szervez dokumentalisták képzésére.
/Bibliographie Documentation Terminologie, 1965. 2.sz. 64.p./

!!!

1964-ben egyezmény jött létre a "Special Libraries Association /EA/ és szovjet szervek között 5-6 könyvtáros 3-4 hetes cseréjére, tanulmányi célokból.
/Bibliographie Documentation Terminologie, 1965. 2.sz. 65.p./

!!!

Lengyelországban gyakorlati kézikönyvet adtak ki tudományos, műszaki és gazdasági tájékoztatók részére:

Poradnik pracownika informacji naukowo-technicznej i ekonomicznej. Warszawa, Centralny Instytut Informacji Naukowotechnicznej i Ekonomicznej, 1963.
/Bibliographie Documentation Terminologie, 1965. 2.sz. 65.p./

!!!

Braziliában dokumentációs tanfolyamokat tartottak a FID Latin-amerikai Bizottsága védnöksége alatt az Instituto Brasileiro Bibliografia e Documentacao szervezésében.
/Bibliographie Documentation Terminologie, 1965. 2.sz. 66.p./

!!!